

ZBORNIK

SVEČENIKOV SV. P. IN ZAJEDNIC S. J.

Uredništvo: Gorica, Piazza N. Tommaseo št. 20

Dne 15. februarja 1923

Izhaja 15. dan vsakega mesca.

STANKO STANIČ

Katoliški ali evharistični shod.

Letošnji pastirski list goriškega knez nadškofa je vrgel veliko idejo med ljudstvo. Katoliški shod!

Zlata utež je to na tehtnici zgodovine katoliškega preporoda Slovencev! Velika imena, kakor: Mahnič, Missia, Jeglič, Napotnik, Krek, Kalan, Pavlica, Korošec, Hohnjec, Povše, Grafenauer, Gostinčar, Lampè, Finžgar, Gruden, Žitnik, itd. itd. so nanizana na spomin katoliških shodov preteklosti.

Globoko v narodovo zgodovino segajoče ustanove, kakor: Marijne družbe, Tretji red, Slov. kat. izobr. društva, Orel, Slov. kršč. soc. zveza, Danica, Zazraja, Slov. dijaška zveza, Zadružna zveza, Gospodarska zveza, Posojilnice, Zadruga, Konsumi, Strokovna zveza, Kmečka zveza, Slomšekova zveza, S. L. S., Slovenec, Domoljub, Straža, Mir, Pri-morski list, Novi čas, Dom in Svet, Kat. Obzornik, Čas, Bogoljub, Madost, Vrtec, Sveta vojska, Kat. tisk. društva, Katoliška Bukvarna itd. itd. so sadovi Katoliških shodov.

Ali bi torej ne sprejeli z veseljem nadškofove besede o katoliškem shodu? O z veseljem menda vsi! »Ali težave so velike,« poreče ta ali oni. Res, brezdvomno, težave so velike, ali vendar ni brezpredmetno o tem razmišljati in pisati ker tak shod je nujno potreben. Poglejmo!

Edinjaška politika je ubila precejšen kos katoliške zavesti med narodom; v naši stanovski organizaciji »Sv. Pavla« je zavladala stagnacija; Marijine družbe ne morejo do pravega razmaha; kat. dijaštvo je brez prave organizacije in naraščaja; škofijsko semenišče še ni obnovljeno, Alojzijevišče se bori s svojimi početki; Dobrodelnosti manjka široke organizacije, Prosvetni Zvezi manjka direktiv za bodočnost, v Kmečkih in delavskih zvezah ni pravega ognja, prasanje naših šol je odprto; pomanjkanje duhovskega naraščaja zna postati katastrofalno; resničnemu verskemu življenju je treba razmaha, itd. itd.

Ali niso že samo ta dejstva brez drugih, ki vpijejo po potrebi katoliškega shoda?

Kako bi pa prišli do katol. shoda? V tem grmu tiči zajec!

Prevzvišeni pravi, da naj duhovniki in katoliška društva o tem premišljajo in razpravljajo. To zadevo je treba res vsem priporočati v razmišljanje in — molitev.

Toda čas beži, treba je takoj začeti! Naj mi bo dovoljenih par misli!

Od Prevzvišenega napovedan termin je vseskozi prezgoden. Sedaj je že post tu, ko ni preveč časa na razpolago, v par povelikonočnih tednih pa ni mogoče ničesar prav organizirati. Treba bi bilo termin prenesti vsaj na september.

Ali naj bo shod katoliški ali evharističen? Oba naslova se zdita sprejemljiva in vsak ima svoje prednosti. Trajati bi pa moral najmanj dva dni ta in oni. V enem dnevu ni mogoče kaj praktičnega storiti.

Kje naj se shod vrši? Izrečena je bila misel na vipavski Log. Tamkajšna velikanska cerkev sprejme tisoče pod svojo streho. Pod lipami krog cerkve ima prostora zopet večtisočglava množica. Toda, kje so dvorane, kje prenočišča, kje centrum dežele? »Zato pa dva shoda«, bo rekel ta ali oni, »enega v Logu, enega v hribih«. Dobro, to se gotovo lahko izvrši, posebno, če je shod evharističen, vendar pa potem odpade tista velika pomembnost, tisti univerzalen vtis in vspeh, ki ga more povzročiti skupna manifestacija.

Zato je pa vsega upoštevanja vreden glas: Pojdemo v Gorico! Bilo bi res se najpametnejše! Zakaj? Gorica je centrum dežele, ne manjka cerkva, dvoran, prenočišč in železniških zvez! Seveda bodo nekateri z glavo zmajali ob tej misli. Vendar je en izhod, naredimo: »Italijansko-slovenski katoliški shod za goriško nadškofijo.« To bo šlo! Eno ali dve skupni manifestaciji, vmes pa zborovanja v sekcijah po narodnosti.

To bi celo nazadnje ne bil samo katoliški shod, ampak tudi shod sprave med katoličani naše dežele. Shod pomirjenja duhov!

Sobratje premišljajmo, sklepajmo, organizirajmo!

V. V.

Zamenjava obligacij.

Ko sem videl in slišal, da ta reč nekaterim sobratom dela preglavice, sem napisal sestavek z naslovom »Zamenjava obligacij v cerkvenem računu«. Ker je pa v 1. št. letošnjega Pol. Eccl. Archid. Gorit. na str. 6. izšlo uradno navodilo, sem sestavek predelal; sedaj govorim le o zamenjavi obligacij, in sicer v obliki vzgleda.

1. Kuracijska cerkev na Vrhu je imela te-le avstrijske obligacije: 1. dd. 1. febr. 1869. št. 4732 za 100 K à 4% kot zalog mašne ustanove Antona Mrak (imenujmo jo kratko A). 2. dd. 1. aprila 1888. št. 32.869 za 200 K à 4.2% kot zalog mašne

ustanove Petra Jasnič, (imenujmo jo B.) 3. dd. 1. jan. 1896. št. 53.760 za 400 K à 4% kot zalog ubožne ustanove Ane Milost, (imenujmo jo C.) Laštinih kapitalov Vrhovska cerkev ni imela.

Vrhovski kurat Štefan Trepetlika je tam v adventu enkrat stal pred blagajniškim okencem podružnice Banca d'Italia v Gorici. Uradnik mu je razložil, da mu italijanski »zaklad« (tesoro) izplača: a) obresti zamenjanih avstrijskih obveznic do 31. dec. 1921. in sicer od A — L 3.05, od B — L 7.75, od C — L 9.60, skupaj L 20.20, b) obresti italijanske obveznice (5% konsolidata dd. 19. oktobra 1922. št. 290.615 z letno rento L 15.—) za čas od 1. jan. do 1. julija 1922. L 7.50. Ampak teh obresti mu ne odšteje. Reverendo mora še doplačati L 32.45, šele potem da mu izroči konsolidat. Trepetlika je podpisal predložene pobotnice, izplačal zahtevani znesek — k sreči ga je imel — in sprejel italijansko zadolžnico. Preden je odšel, je še izvedel, da bo nadaljne obresti lahko potegoval ravnodu, alko se oglasi. Trepetlika se je seveda oglašil.

2. Prišedši na Vrh, je začel pregledovati, če so mu prav izračunili. Pa mu ni telo zlepa vkup.

Nikar se ne mantraj, dragi Trepetlika. Primakni se semikaj, da skupaj razvozla-va te bančne vozle.

Kako so izračunili obresti avstrijskih obligacij? Kakor vidim iz izkaza kapitalov za cerkveni račun z l. 1921., po začetku vojske z Italijo nisi od teh obveznic več nobenih obresti potegnili. Tako se Ti je nabralo do 31. dec. 1921. pri obligaciji A zastanih obresti K 27.65, pri B — K 56.90, pri C — K 112, skupaj K 196.55. Teh obresti italijanski zaklad ne izplača vseh, ampak samo toliko, kolikor jih je dospelo po 16. juliju 1920. Kar jih je poprej dospelo, so izgubljene. One po 16. julija 1920. dospelo se izplačajo po ključu 40%, t. j. L 40 za K 100.

Pri obligaciji A se izplačajo obresti od 1. febr. 1920. do 31. dec. 1921. (za pol leta so dospelo 1. avgusta 1920., torej po 16. jul. 1920.) Znašajo K 7.65 (zaokroženo), torej dobiš L 3.05 (zaokroženo). Izračunaj, ako 7.65 s 40 množiš in zmnožek s 100 deliš ($\frac{7.65 \times 40}{100}$), v praksi: $\frac{7.65 \times 4}{10}$.

Pri obligaciji B se izplačajo obresti od 1. aprila 1920. do 31. dec. 1920. Za ta čas so znesle K 14.70. Po gorenji formuli dobiš $\frac{14.70 \times 4}{10} = 5.88$, oziroma zaokroženo L 5.90. V resnici so Ti izplačali L 7.55, torej L 1.65 več. Računili so — pomotoma — obresti od 1. okt. 1919. do 31. dec. 1921. — To pomoto sem marsikje opazil.

Pri obligaciji C se izplačajo obresti od 1. julija 1920. do 31. dec. 1921. Mesto K 24 dobiš L 9.60.

3. Da si od konsolidata z letno rento L 10 za pol leta prejel L 7.50, lahko razumeš. V adventu 1922. Ti še niso mogli izplačati za celo leto, ker obresti za drugo polovico leta 1922. dospejo šele po novem letu 1923.

Ampak kako so izračunili L 15 letne rente? Združili so Tvoje (Vrhovske) tri obligacije v en konsolidat, kar je za potegovanje obresti priložno, za račun pa (vsaj v začetku) sitno. Tri Vrhovske obligacije so dajale letnih obresti $4 + 8.40 + 16 = 28.40$ K. Po 40% ključu znese L 11.36 a Za zamenjane avstrijske obligacije Ti ima dati italijanski zaklad italijansko obligacijo, katera bo nesla letnih obresti L 11.36. Ker so izbrali za zameno 5% konsolidat, je treba 11.36 pomnožiti z 20, da dobiš odgovarjajoči kapital. (Ta način računanja je lažji kot v Fol. Eccl. navetovani: s 5 deliti, s 100 množiti. V bistvu je seveda oboje isto: $\frac{100}{5} = 20$. Razumeš? Da dobiš pri 5% obrestovanju L 1 obresti, moraš imeti kapitala L 20. Da dobiš L 11.36 obresti, je treba kapitala $11.36 \times 20 = L 227.20$.

Obveznice se pa ne izdajajo v takih vsotah ampak v na 100 zaokroženih (s 100 deljivih), torej v našem slučaju ali za L 200 ali za L 300. Lahko je umiljivo, da bo zaklad, ki rad kaj noter dobi, izdal obveznico za L 300. Zato mu mora kupec diferenco doplačati. Ta znaša v Tvojem slučaju L 72.80, ampak pomni: ne L 72.80 gotovine, ampak L 72.80 konsolidata. Konsolidat je motiral ob času zamenjave pod 100; z drugo besedo: za

L 100 konsolidata mi bilo treba šteti L 100 v gotovini, ampak manj. — Koliko? Kakor je bil kurz takrat, ko so izdali konsolidat, v Vrhovskem slučaju 72. Za L 72.80 konsolidata je bilo doplačati v gotovini L 52.42.*) V resnici pa si doplačal nekaj več.

Zaklad bi moral izplačati, kakor sva poprej videla, za obresti avstrijskih obveznic L 20.20, za poluletne obresti konsolidata zopet v gotovini L 7.50. Oboje si notri pustil in določil še L 32.45 v gotovini, torej doplačal: $20.20 + 7.50 + 32.45 = L 60.15$ mestu L 52.42. To se pravi, da Te je zaklad pritisnil za L 7.73. Se boš jezil? Čemu, ko nič ne pomaga! Raie bodi vesel, da Ti ni bilo treba plačati: $20.20 + 7.50 + [72.80 - (20.20 + 7.50)] = L 45.10$. Ne pozabi tudi, da si za obresti obligacije B prejel L 1.65 preveč. Pritisnem si torej samo za L 6.08.

Kako so računili, vprašaj. — Avstrijske obligacije so vrgle L 227.20, doplačati je bilo treba L 72.80. Zato so pridržali L $20.20 + 7.50 = L 27.70$. Ostali razloček: $72.80 - 27.70 = 45.10$ so pa računili po kurzu 72 za 100, kar znese po priprostem regeldetriskem računu L 32.45. Te si doplačal in si tako napravil L 12.65 ($45.10 - 32.45 = 12.65$) kurznega dobička (mestu L 20.38), katerega boš moral v cerkvenem računu za 1922. primerno izkazati.

*) Videl sem, da so vikarju Zaplotom za vikarijsko cerkev, kakor tudi za obe podružnici v Grdemdolu in v Znojnem, tako — pošteno — računili, Pis.

4. H koncu povzamem le iz dosedaj povedanega, da je treba pomniti zlasti to dvoje: 1) Računili niso po 4% ključu kapitala, ampak obresti. 2) Koliko je bilo pri banki za nakup konsolidata (po odbitih potegnenih obrestih) še v gotovini doplačati, sva izračunili po kurzni ceni. Kedor teh dveh »skrivnosti« ne vé, mu račun ne pojde vkup.

Če je kedo dal zamenjati zlato rento, je bil menjalni ključ 115% in ne 40%. Ampak takih naše cerkve menda niso imele.

Zajemljivo je, da na konsolidatu niti s pičico omenjeno, koliko znaša kapital, ampak samo, koliko nese (rendita). Južni značaj!

Tudi mi ne dopade, da so nam dali konsolidat. Ljubša bi mi bila 3.5% renta. Dolžne bulkve za rento so dosti tanjše kot na tiste debele za konsolidat. Borzno občinstvo ima v rento večje zaupanje. Dne 2. januarja t. l. n. pr. je na rimski borzi notirala 3.5% renta 77.10, 5% konsolidat pa 84.70. Kedor je ta dan kupil rento, dobi od 100 lir gotovine L 4.54 obresti. Kedor je kupil konsolidat, se mu obrestuje 100 lir z L 5.90. Tolika razlika v obrestih, pa renta le malo manj stane kot konsolidat! To se pravi: borzijanec ima raie manj obresti, pa bolj varen kapital. — In če se državne finance okrepe, bodo skušali konsolidat konvertirati: mestu 5% bodo bodu ponujali 4.5%, ali 4%, ali morda samo 3.5%. Pa bodo nove sitnosti in nova izguba!

5. Toliko o tej zamenjavi! Čaka Te še ena težava: kako to zamenjavo spraviti v cerkveni račun.*) Posluži se navodila v Fol. Eccl.

LISTEK.

Centralno bogoslovno semenišče v Gorici.

(Dalje.)

Predno nadaljujemo lastno zgodovino, pogledimo malo za kulise samostanskega življenja stiških menihov. Človeku se zdi to življenje nekam nenavadno in tajinstveno.

»Menihi vstajajo leto in zimo dnevno ob 3. zjutraj. Prva pot v teh globokih jutranjih tišinah jih vodi v cerkev na kor, da pevajo in molijo Bogu v čast intranjice in hvalnice. Obedujejo vedno ob 1/4 12. uri; večerjajo pa ob 6. uri popoldne. Zvečer ob 7. uri imajo zopet v cerkvi svoje zadnje molitve in nato nastane nočna tihota, ki je nihče več ne moti. Ob 5. uri zjutraj je vsak dan prva sveta maša; ob delavnikih ob 1/4 8. uro, ob nedeljah in praznikih pa ob 10. uri peta konventna sveta maša. Petje je vedno koral, ki ga izvajajo menihi sami. (Sedaj pojejo pri teh mašah koral dečki, ki se šolaio v samostanu v privatnih šolah, a polagajo letno izpite na državnih zavodih.) Le ob nedeljah in praznikih pri farni maši ob 1/2 7. zjutraj in pri blagoslovu popoldne poje ljudstvo«.

»Ora et labora«, to starodavno geslo, kateremu so učenci sv. Benedikta podre-

dili življenje po svojih samostanih, daje i Stični svoj posebni pečat. Že iz prve svoje dobe so videli cistercijani poleg stremljenja po lastni popolnosti drugo svojo nalogo v tem, da so krščanstvo med narodi širili ali pa poglobljali. Zato je naravno, da so se pečali s takimi stvarmi, ki so bile pripravne vzbuditi med narodi zaupanje, spoštovanje. Zato so se bavili s poljedelstvom. Pri svojih samostanih so imeli poleg gozdov, njiv in travnikov, vrtove, sadovnjake, hleve, žage, mline, delavnice za vsako obrt. Sai bi drugače sploh ne bili mogli delovati v smislu svojih smotrov. Vse so si morali sami nabavljati; vsega so morali tudi ljudstvo učiti, kajti le tako so ga privajali k stalnosti, k ljubezni do dela in grude; le tako so ga mogli i kulturno dvigati in s Cerkvijo spajati. Ljudstvo raznih del niti umelo ni, zato so morali menihi i sami delati.

V Stični nam vse to stopa pred oči. Čestokrat vidiš menihe pri delu po travnikih in vrtovih, posebno v letni dobi. Celo opat sam ne dela izjeme. Ob takih pogledih ti postane ta starodavni samostan še bolj častitljiv; živo se človek zamisli v one dobe našega naroda, ki so že davno za nami.

Prestopi prag vhoda v klavzuro in začudil se boš nad mirom in tišino, ki vlada po prostranih hodnikih. Zdi se ti, da ni življenja v njih. In vendar ima vsaka celica svojega stanovalca s posebnim de-

lom in posebno nalogo. Zamolkli koraki, ki jih morda tu ali tam zaslišiš, ti pričajo o življenju in delu. Če te po teh prostorih kak menih vodi okrog, govori sicer zaradi gostoljubja s teboj, a tiho, da ga jedva slišiš; najrajši pa te pelje v prostore, kjer sme biti razgovor svoboden in glasan: v knjižnico, v rekreacijsko sobo ali v sprejemnico.

»Če hočeš dobiti globoke vtise, idi v Stično, ostani tam dan in noč, sam bodi, opazuj in ne pusti se motiti. To bivanje v samostanu ti ostane potem neizbrisno v spominu«.

Cistacijani so že od sv. Bernarda go-reči častitelji Marije; to češčenje so širili, kamor so prišli. Mariji so posvečali cerkve; Njej je posvečena tudi stiška cerkev. Vsi Marijini prazniki se tu slovesno obhajajo, vsak dan je pri Marijinem oltarju posebna sv. maša.

Kratko: »Za človeka, ki je prejet nadnaravnih resnic, ki želi res le Bogu živeti, ki hreneni po božjih globinah, ki ima iskreno željo, da bi svetu in sebi popolnoma odml in se v Bogu izgubil ter se potapljal v njegovo bistvo in njegove lastnosti; željo, da bi v tihem in neprestanem zahtevanju Bogu samega sebe žrtvoval za dobrobit Cerkve, nesmrtnih duš in svojega naroda, bo imel tak samostan, kakor je stiški, zmerom največjo privlačno silo.«

(Dalje.)

Da Ti pa tudi jaz malo olaišam račun. Te opozorim, da bo Vrhovska cerkev za naprej imela poleg ustanovnih kapitalov mestu A — L 32 z obrestmi L 1.60, mestu B — L 67.20 obrestmi L 3.36 in mestu C — L 128 z obrestmi L 6.40, združenih v konsolidatú z delnim zneskom L 227.20 z obrestmi L 11.36, tudi cerkveno - lastni kapital, namreč del imenovanega konsolidata v znesku L 72.80 z letnimi obrestmi L 3.64. V račun za 1922. pridejo obresti teh kapitalov samo za pol leta.

Ker so se Ti doneski mašnih ustanovnih kapitalov tako zelo znižali, moraš poskrbeti za ureditev mašnih ustanov. Ako je kedo dolžan doplačati, opozori ga. Ako ni dolžan, pa vendar stori, sprejmi. Ako nikdo ne doloži, bo treba reducirati ustanovno obveznost. V vsakem slučaju razloži v posebni vlogi na ordinariat, kaj si opravil. Podobno z ubožno ustanovo. Ako za to nihče ne doloži, bodo prezemali siromaki samo L 6.40 na leto.

*) Ako »Eden iz naših vrst« (prvi) še išče duhovnika za nadzorovanje sobratov pri sv. opravilih, naj skuša najti takega, da bo znal sobratom pomagati tudi pri računih (zlasti letos). Pis.

Volitve podpredsednika zajednic presv. Srca Jes. se je udeležilo primeroma še malo število članov. Vabimo p. n. člane, da naznanijo svoje glasove per vota secreta bodisi potom bližnje konference bodisi kar direktno podpisane mu. Predlog zbora bi bil: Monsignor dr. Josip Ličan profesor v Gorici s tajnikom č. g. Filip Terčelj. Volitev naj se izvrši do 1. marca t. l. Valentičič, starosta.

Slike Srca Jez. K. T. D. je založilo slike Srca Jezusovega v velikosti 38×26 z slovenskim posvetilnim tekstom. Stanejo liro 1'50 izvod.

Prof. I. Mercina.

Težno razmerje cerkvenih zvonov in njih kembljev.

Med tožbami o novih cerkv. zvonovih slišimo tudi tožbo: da so njih kemblji prelahki. Te tožbe pa ne smemo smatrati kar tako izlahka za upravičeno in veljavno. Izrekli so jo ljudje, ki so brez strokovnega znanja ter sodijo le s svojim priprostim sluhom o slišnosti zvonov. Ker so pa ti soditelji po svojem stališču v domačem kraju merodajne osebe, sprejema javnost — sama zvonovno nevedna — tudi njih sodbo o zvonovih za veljavno in merodajno. In tako se vcepljajo ljudstvu krivi nazori in predsodki, ki so jim zvonovi bolj izpostavljeni kakor vsak drugi umotvor.

Kako enostranska je sodba teh nepoklicnih sodnikov, kaže ravno gorenja

tožba, kakor da bi bil edino le prelahke kembelj kriv premalo slišnega in nejasnega zvonovega glasu. Ta povzročitelj ima še mnogo tovarišev, ki vplivajo pri zvonu ravno tako na jasnost in slišnost njegovega glasu.

Pred vsem je treba vedeti, da ima vsak novi zvon — komaj obešen v zvonik — nekaj časa bolj pokrit glas, dokler mu kembelj na krilu ne napravi gladkega lica, kar traja nekaj mesecev, več ali manj, kakor se zvon rabi.

Drugi vzrok je prevelik odstotek bakra. Če vmeša zvonar zvonu 80% bakra in le 20% cina, namestu 78 in 22, daje mehkejši baker zvonu bolj pokrit in temen glas, ki ga ne more popraviti niti več kot pravilno težek kembelj.

Enak učinek dajejo glasu zvonu še druga dejstva n. pr. nezadostna temperatura pri topljenju zvonovine, nepopolna raztopitev, nedovoljno mešanje obeh kovin, nezadostno čiščenje žindre, nečist baker in cin. Ravno tako paralizirajo zvonu glas neharmonični alikvotni glasovi, neenoglasnost obeh glavnih glasov, udarnega in pomožnega itd.

Zelo slabi zvonu glas tudi nepravilno obešeni kembelj, ako so gibljiva mesta obesilnega železja okorela, ako je jermen pretesen, osebito pa ako je kembelj v nihalni smeri zasukan da ne niha natančno v smeri zvonu in vsled tega pleše in kolovrati.

Iz tega razvidevamo, kako krivo sodi in kako zelo se vara, kdor meni, da je nezadostne glasnosti zvonu kriv le prelahke kembelj, in kako nevarno bi bilo tak nasvet poslušati in naprtiti zvonu pretežak kembelj.

S pretežkim kembljem izveden glas zvonu bi bil morda za neizobražen sluh neveščakov kaj ojačen, ali za uho glasbenikovo pretiran, pokvarjen, grd, kakor so grdi kričeči glasovi opitih ponočnjakov. Vrhu tega bi bil zvon v vedni nevarnosti, da ga pretežki kembelj ubije.

Sedanja oblika in vsebina naših zvonov je plod večstoletnega proučevanja in preiskuevanja. Ravno tako stara je pa tudi zvonarska praksa, ki so se iz nje izcimila občeveljavná pravila za težno razmerje med zvonom in njega kembljem.

V prejšnjih časih so veljali za normalno težo kemblja 2½ do 3 odstotki teže zvonu + 5 funtov, tako n. pr. je do bil zvon, težak 10 stotov, dandanes, ki je tehtal 30 do 35 funtov. Dandanes se računijo za težo kemblja povprečno 4% teže zvonu. *) To velja za srednje velike zvonove, ki imajo glasove približno gorenje polovice enočrtane oktave. Za večje zvonove padajo odstoki, za manjše pa rasejo, tako da začenjajo pri sredi male oktave s 3% in narasejo do konca dvočrtane oktave na 8%. Torej čim večji je zvon, tem manjši so težni odstotki njegovega kemblja. Zakaj? Pri večjih zvonovih je kembelj absolutno težji in

*) Zvonarji jeklenih zvonov to težo skoraj podvojajo; kajti več kakor trikrat trše, odporno in malo elastično jeklo, potrebuje silovitega udarca za najpotrebnejšo vibracijo. Zato so glasovi jeklenih zvonov nelepi, odurni, ker se javlja v njih znak silovitosti.

večji, vsled tega je njegov zagon in vzmah močnejši, pri manjših zvonovih pa sibkejši, kar mora nadomestovati razmeroma večja teža kemblja.

Gori navedenih normalnih odstotkov za težno razmerje zvonov in njih kembljev ne smemo pa jemati tako natančno kot n. pr. procente denarnih posojil. Ti odstotki so pri raznih zvonarjih tudi kaj malega različni. Dalje so pri istem zvonarju za zvonove težjega sistema nekoliko večji kakor za zvonove lažjega sistema.

Važno besedo pri določevanju teže kemblja ima tudi način nihanja zvonu. Naši zvonovi nihajo »z letečim kembljem«, v nižji Italiji tudi tako; a dočim opisuje nihanje naših zvonov navadno le pol kroga, kolebaio laški zvonovi malo da ne skozi cel krog, tako da se zvoneč kar prekucujejo. Zaradi tega imajo ti zvonovi za polovico lažje kemblje kakor naši. — V Belgiji, Holandiji in Angliji*) zvonijo zvonovi »z vrženim kembljem«. (O tem in letečem kemblju kaj več pri drugi priliki.) Ti zvonovi imajo zato 80% bakra, ali pa lažje kemblje kakor pri nas.

Dalje vpliva na izpremembo normalnih odstotkov oblika obeh koncev osi, s katerima sta jarem in zvon obešena na vodoravno leseno nosilno klado ali železno traverzo. Ker molita na obeh straneh iz jarma, imata podobo čepa ali rogija (Zapfen) in se tudi tako imenujeta. Ta čepa slonita vsak v svojem podporju (ležisču), ki je vdeleno v klado ali traverso. To ležisče je torej podporišče in vrtilišče zvonu. Pri nas je v navadi odprto čepasto podporje; čep ima na koncu na spodnji strani 3 navzdol obrnjene zobaste nodalske (pri velikih zvonovih tudi 5). Od teh zobov je srednji najdaljši, njegova soseda sta nekaj krajša in teh soseda še krajša, tako da tvorijo njih skrajni najožji zobovi točke polkroga. Vsak zob ima pod seboj v ležisču primerno globel. V te globeli se zobovi vglodujejo, kakor se zvoneči zvon vrti. Druge rujejo zvon sloni le na srednjem zobu. Ko se zvon kolebaje nastavlja zaporedoma na stranske zobove, ga ti vedno zadržujejo v prostem in naglem vrtenju, tako da zvon ob zavijtenju na eno in drugo stran tako rekoč nekoliko počakuje, da prijetuje nezadržan nanj kembelj ter ga krepko udarja. Zobovi potemtakem zadržujejo zvon v nihanju pred kembljem in ojačujejo bistveno tega udarce. Kjer bodo imeli še nadalje taka podporja, tam ne more biti govora o prelahkih kembljih.

Ta zobata podporja pa imajo tudi svojo slabo stran. Zobovi zavirajo nihanje in s tem jako otežujejo delo zvonjenja. Vrhu tega stresa premikanje zobov nosilne klade ali traverse in po njih tudi zvonik, kar mu gotovo ne koristi.

Zato so taka podporja le za srednje in majhne zvonove, za velike pa ne. To je tudi uvaževal zvonar g. Broili pri svetogorskih zvonovih, ki jim je napravil pokrita podporja s kroglicami, kakor jih imajo kolesa bicikljev. Čepi so popolnoma gladki brez zobov, vse trenje je ome-

*) Pa tudi marsikje v Sloveniji bivšega zvonarja Hilzerja iz Dunajskega novega mesta.

jeno na točke in zvonjenje zvonov zelo olajšano. Za tako velike zvonove bi bili za kemblje — če bi bil ohranil starovrstna zobata podporja — zadostovali 3% teže zvonu, tako jih je pa porasel nad 5%.

Iz vsega tega razvidevamo, da je vse, kar podpira zvon v lepem zvonjenju, temeljito preiščeno in preračunjeno in osebno še, kar se tiče kemblja, ki je zvonu to, kar ustom jezik. Ne moremo si misliti zvonarja — in naj bode še tako obkuren — ki bi zavračal tudi malenkostno sredstvo — plod lastne skušnje ali skušnje prednikov — sredstvo, ki služi popolnosti in dovršenosti njegovega umotvora, osebno če je to sredstvo tako lahko izvedljivo kot je povečanje kembljeve teže. Če je zvonar to opustil, je dokaz, da tiči v zvonu samem pogrešek, ki se s površno korekturo ne da odpraviti, če tudi mu to nestrokonjak še tako priporoča.

Te dni sem čital v nekem časopisu, da so dobili nekje nove zvonove da »pa je treba pri kembljih povsod pridejati, ker se tvrdka (Broili) ne drži pravila, naj bode kembelj 40krat lažji kot zvon«. — V tem številu mora tičati tiskovni pogrešek, ki tvori očitno prekoslovje.

Vzemimo: zvon c^1 (srednje teže konstrukcije) tehta 2100 kg, njegov kembelj 63,5 kg, to je okroglo 33krat manj ali približno 3%. Če pa vzamemo težo zvonu 40krat manj, bi tehtal kembelj le 52,5 kg, to je 2,5% teže zvonu. Tako nizkih procentov pa nima pri nas (v normalnem razmerju) noben kembelj. Če bi vzeli za merilo »40krat manj«, bi tehtal kembelj zvončiča c^3 (26 kg) le 65 dkg, dočim tehta faktično poldrugi kg. Ako ni oni »40krat manj« tiskovni pogrešek, potem graja g. dopisnik g. Broilija, da daje svojim zvonovom prelahke kemblje, on (dopisnik) sam priporoča pa še lažje.

K onemu dopisu si dovoljujem še eno opazko, ki sicer ne spada pod nadpis tega članka, a se mi vidi potrebna. G. dopisnik piše, da se dotično zvonilo c^1 , es^1 , ges^1 , c^2 »prav lepo sliši«, jaz pa pravim, da ne. Meni daje prav že trditev g. dopisnika: da veliki zvon ni c^1 , ampak nekoliko nižji. Iz tega sklepam, da mali zvon (c^2) ne soglaša z velikim, nečista oktava je pa nekaj groznega. Mali zvon v oktavi k velikemu je tudi nekaj potratnega; tako zvonilo štirih zvonov se prav po nepotrebnem omejuje na triglasne melodije. In če bi bili vsi intervali tudi prav čisti, je izključeno, da bi se soglasje tega zvonika lepo slišalo kajti c , es , ges je zmanjšan akord in o njem piše neki zvonoslovec: Ich kann diese Zusammenstellung, der jede schöne Melodie und selbständige Harmonie fehlt, nur als Geschmackverirrung bezeichnen.

Iz krščanskega sveta.

Ku - Klux - Klana. V Ameriki se zadnje čase naglo širi neka taina družba ki jo nazivajo »Ku-Klux-Klana«. Prvoten namen te družbe je bilo preganjanje črncev. Zadnje leto je pa obrnila svojo ost proti kat. cerkvi, češ, da je protidržavna. Oddelek framasonerije, ni prav nič ame-

rikanski. Ona ne zasleduje svojega cilja v besedi in tisku, ampak z deianskim uničevanjem nepremičnin in s skrivnimi umori.

V zadnjem času se na tajnosten način dogajajo požari v najznamenitejših katoliških cerkvah v Kanadi. Najprej je požar uničil narodno romarsko svetišče Ste. Anne de la Pocatière, nato katedralo v Quebecu, od koder se je začelo pokristjanjevanje Severne Amerike, potem sloviti jezuitski zavod sv. Bonifacija v Winnipegu z dragocenim redovnim arhivom, v katerem so branili poročila prvih misijonarjev o njihovih potovanjih. Po splošni sodbi so ti požari delo taine družbe »Ku-Klux-Klana«. Ta prostožidarska družba je svojim terorjem izsilila odpravo krščanskega pouka iz šol v državah Texas, Oklahoma in Oregon.

Družbe šteje približno pol milijona ljudi. Ker ji ameriška tla postajajo prevroča — država ji počasi stopa na prste — je družba sklenila svoje delovanje raztegniti v Evropo, v Anglijo, Francijo in Italijo.

c Kardinal Bourne častni doktor oxfordske univerze. Koncem leta se je izvršil na Angleškem pomemben dogodek: Oxfordska univerza, trdnjava angleškega in anglikanskega protestantizma je imenovala za svojega častnega doktorja westminstrskega nadškofa kardinala Bourneja. — Na občnem zboru Zveze katoliških dijakov na oxfordskem vseučilišču je govoril konvertit G. K. Chesterton.

c Amerika za misijonstvo. V Severni Ameriki leno procvita misijonska misel. V 1107 misijonskih kroških je organiziranih 209.973 katoliških dijakov. Severnoameriška misijonska družba svetnih duhovnikov v Marykuollu že deluje na Kitajskem, sedaj pa prevzame misijonsko pokrajino v Koreji ter ustanovi v to svrhu svojo prokuro na Japonskem.

Stoletnica rojstva L. Pasteurja.

Luis Pasteur se je rodil 27. decembra 1822 kot sin revnega usnarja. Njegov oče in mati sta bila mirna, tiha, marljiva in globoko verna. Vsa ta svojstva, posebno pa vernost so spremljala Pasteurjev značaj skozi celo življenje. Kot dijak ni kazal posebne nadarjenosti. Zibal se je nekako v sredi. L. 1838 je odšel v Pariz, da se pripravi za univerzo; l. 1842. je maturiral in dobil izmed 23 maturantov. — 19. mesto. To ga je tako potrlo, da je sam sebe kaznoval, prostovoljno ponavljajoč zadnje leto srednje šole. Prihodnje leto je odnesel 4. mesto in s korajžo leto je šel v univerzo. — L. 1844. se je pričelo njegovo znanstveno delovanje. V glasniku akademije znanosti je dokazal, da je za naravo telesa enakovredna z notranjim ustrojem njegova prostornost. Tako je dal podlago novi znanstveni vedi: prostorni kemiji. Po ab-solutoriju je učil tri mesece na gimnaziji v Dijonu, nakar je bil poklican kot izredni profesor na strasburško univerzo. Tu se je oženil z rektorjevo hčerko, ki mu je bila vredna krščanska žena in družica pri njegovem znanstvenem delu. Leta 1854. je bil odpoklican v Lille. Tiste dni je Francija silno trpela na vinski bolezni. Ogromne količine vina, namenjene

za izvoz, so se pokvarjale in prizadevale francoskemu narodnemu gospodarstvu silno škodo. Pasteur je poiskal povzročitelja bolezni: stensko plesen (glivo kvasivko). Dognal je, da se te glive nahajajo v zraku in da kot nevidni živi organizmi prehajajo v vino, kjer povzročajo vrenje in bolezen. Iznašel je tudi lek, ki je znan pod pasterizacijo vina, piva, mleka itd. V tem času je dokazal, da se iz mrtve tvarine nikdar ne more poroditi življenje. S tem je ovrgel hipotezo eksaktne vede o spontani generaciji in izpodmaknil tla tajivcem vsega metafizičnega. Odpor proti njemu je bil silen. Ovreči njegovega dokaza ni mogel nihče. Pasteur pa se za strele ni zmenil marveč je določal dalje. Leta 1866. ga je napotil njegov bivši profesor Dumas na južno Francosko, kjer je razsajala kuga med sviloprejkami, ki je grozila uničiti to pogo gospodarstva. Pasteur je dognal, da povzročajo pegavico na sviloprejkah glivice. Z izolacijo obolelih sviloprejk je odpravil zlo, in svilopreja se je začela sijajno razvijati po Franciji in Italiji. Pasteur je zaslovel. L. 1868. ga je zadel mrtvoud po eni strani telesa, vendar je delno okreval in nadaljeval znanstvena raziskovanja. Poraz, ki ga je Franciji zadala l. 1871. mlada Nemčija, je velikega genija prvič potrl. Odšel je na svoj dom. Angleški kirurg Lister je med časom na podlagi Pasteurjevih zaključkov dognal, da povzročajo vnetje ran bakterije, z katerimi je prenasičeno ozračje. Začel je izpirati okolico in rane same s karbolovo kislino, prekuhal je instrumente, obveze itd., in naenkrat so prenehala vnetja in zastrupljena. Tako je prišla do veljave moderna kirurgija. Pasteurjevi nasprotniki pa niso mirovali tako, da je bil ta veliki mož le z enim glasom večine proglašen članom medicinske akademije.

Ko se je na Francoskem pojavila občutna živinska kuga, ki je ponekod zahtevala po dve tretjini goveje živine, konj in drobnice, je vlada pozvala Pasteurja, naj dožene vzroke obolenja. Pasteur je ugotovil vranični prisad po glivicah in je iznašel lek po cepljenju. Na podlagi tega so se razvila cepljenja zoper vse bolezni. — uspehe vidimo danes vsepovsod. Razvila se je nova znanstvena panoga: mikrobiologija. Po teh uspehih je začel Pasteur preiskovati pasjo steklino. Uspehe dokazujejo danes brezštevni Pasteurjevi zavodi.

Leta 1888. je zadel Pasteurja drugič mrtvoud. Bil je sicer ohromel, a bodril je svoje učence neprestano. Dne 28. septembra 1895 je poklical Bog svojega zvestega služabnika na obračun, ki je bil lahek. Pokopan je v lastnem Pasteurjevem zavodu v Parizu. Živa vera ga je spremljala v življenju in smrti.

Zanimivosti iz misijonov.

Nekaj splošno zanimivih vesti je v zadnjem času došlo iz misijonov.

P. Dahlmann, S. J., profesor na jezuitski visoki šali v Tokiju, je našel v knjižnici državne univerze sveženj listin o preganjanju kristjanov v drugi polovici 17. stoletja. To so izvorni sodni akti tribunala v Nagasakiju, ki obsegajo najnatančnejše podatke o obsojenih osebah, o letu in dnevu njihove usmrtitve, tako

da tvorijo najveljavnejši dokaz, temelj za cerkveno proglasitev mučeništva.

Polagoma zore tudi prvi duhovni savdovi znanstvenega dela jezuitke visoke šole v Tokiju. Dva bivša njena gojenca sta prosila za sprejem v jezuitski red ter sta jeseni stopila v nemško redovno provinco. Tretji bivši gojenec študira v propagandnem kolegiju v Rimu.

Japonska vlada je pred izpraznitvijo južnega Šantunga izvedla priznanja vrednosti čim pravičnosti. Katoliški misijon v Tsingtavu je prejel od nje uradni dopis, v katerem mu naznanja, da prizna posameznim misijonom njihova zemljišča kot posest, dočim je smatrala doslej ta zemljišča samo kot najeta.

Lepe usepke žanje tudi jezuitski misijon v Alaski. V Akularaku delujejo med Eskimi trije patri, dva brata in 5 uršulink. Eskimski jezik se le malo razlikuje od japonskega. St. Michael, ki je bil prvotno središče misijona, je dobil poleg kolegija tudi posebno rezidenco za patre. V Kap Nome, najsevernejšem mestu na svetu, se dviga danes bolnišnica z redovno hišo in v stolpu katoliške cerkve je urejen električni svetilnik, ki služi tekom večmesečne arktične noči ljudem in vozovom kot kažipot. Tu je tudi rokodelska šola, v kateri se mladi Eskimi izpopolnujejo v med njimi vdomačenem slonokoščenenem rezbarstvu.

Indokina pričakuje obisk novoimenovanega apostolskega vizitatorja msgr. Lecroarta, apostolskega vikarja v južnovzhodnem Čeliju.

V Goi so 3. decembra izpostavili v češčenju nestrohnelo truplo sv. Frančiška Ksaverija. Ko so odprli krsto, se je pokazalo, da je obraz zelo porumenel; glava je še pokrita z obilimi lasmi, samo nos je zelo upadel. Pečate je odstranil apostolski delegat msgr. Pisani; od vseh strani Indije so prihiteli škofje, duhovniki in laiki ter se vdeležili velike procesije.

Vreden naslednik indijskega apostola je umrl te dni v osebi njegovega redovnega brata p. Williama Wallaceja, S. J. Pokojnik je bil prvotno baptistovski misijonar v Indiji; tu je prišel do prepričanja, da zблиžanja z ljudstvom ne bo dosegel, dokler ne bo delil z njim življenja in trpljenja. Naselil se je v revni koči, v kakoršnih žive domačini. Po težkih notranjih bojih je prestopil v katoličanstvo in vstopil v jezuitski red. Toda njegovo v misijonskem delu izpodkopano zdravje ni dopuščalo, da bi se vrnil v Indijo; deloval je poslej na Angleškem. Bil je globok poznavalec hindujske filozofije.

V Indiji hočejo misijonariti v bodoče tudi Portugalci. V Thomasu so portugalski škofje ustanovili misijonski zavod svetnih duhovnikov, ki ga vodi dosedanji škof v Mylapore msgr. Bibeiro Vieira de Castro.

SLOV. IN HRV. FRANČIŠKANI V AMERIKI.

Pred desetimi leti so šli prvi slovenski frančiškani v Ameriko. L. 1913. je o. Kazimir Zakrajšek ustanovil kot nekako podružnico kranjske frančiškanske province »Komisarijat sv. Križa oo. frančiškanov v Ameriki«. Za prvega provincialnega komisarja je bil imenovan o.

Kazimir Zakrajšek. Letos, torej po desetih letih uspešnega delovanja o. Kazimirja je bil imenovan nov komisar v osebi o. dr. Hugo-na Bren-a. Njegovi svetovalci so: o. Kazimir Zakrajšek, o. Benvenut, Winkler in o. Benigen Snój.

Danes šteje ta komisarijat 19 duhovnikov, 10 laikov, 7 klerikov in 14 dijakov. Zasluge teh naših frančiškanov za promocijo narodne in verske zavesti in za krščansko organizacijo amerikalanskih Slovencev ostanejo neprecenljive vrednosti.

Papež Pij XI. in cerkvena glasba. Dne 22. nov. lan. leta na praznik sv. Cecilije je izdal papež Pij XI. poseben Motu proprio, tičoč se cerkvene glasbe poseben pa *Papeške visoke šole za cerkveno glasbo*. Povdarjajoč še enkrat predpise Pija X. in današnji splošen umetniški polet cerkvene glasbe med katerimi narodi, se papež spominja prerane smrti enega največjih delavcev na tem polju Angela De Santi S. I. Rimski visoki šoli za cerkveno glasbo daje pa v tem Motu proprio lastno konstitucijo. Šola je podvržena naravnost papežu. Zaveznik te šole bo vedno en kardinal (sedaj kard. Bisleti) z dvema svetnikoma — enim iz svetnega in enim iz regularnega klera. Kulturno delo šole bo vodil profesojski zbor. Šola bo imela tudi pravico absolvente promovirati doktorjem.

Pomanjkanje duhovnikov na Čehoslovaškem. Med drugimi težkočami, s katerimi se bori cerkev na Češkem je tudi katastrofalno pomanjkanje duhovskega naraščaja. Praško semenišče, ki je pred vojsko vzgojevalo krog 150 bogoslovcev ima danes komaj 37 gojencev. Za pretekla božična praznike je nadškof Kořidač izdal poseben pastirski list o pomanjkanju duhovskega naraščaja, obračajoč se na družine za vzgojevalno, molitveno in denarno pomoč. Naznanil je za to svrhu posebno miloščino: »Noviči sv. Voiteha«.

Ali ni pri nas proporcionalno še hujše pomanjkanje duhovskega naraščaja?

Verska ideja na Češkem. Kljub vsem stiskam pa vendar na Češkem katoliška zavest in versko življenje krasno napreduje. Katoliška društva rastejo in pridobivajo vpliv. Mladina z dijaštvom na čelu se krasno organizira. Očividci pripovedujejo, da praške cerkve niso še nikoli bile tako polne, kakor letošnje božične praznike. Čim večja stiska za cerkev — temveč krščanskega junaštva, ta stara resnica se zopet udejstvuje na Češkem.

Zakaj se briga ljubljanski deželni šolski svet. Kaplan Ciril Milavec v Tržiču na Gorenjskem je zahteval od otrok, da so mu pisali vsebino nedeljskih pridig. Lokalna učiteljska konferenca je to katehetično baje prepovedala, ker si otroci s tem kvadrirajo pisavo. V zadnje seji deželnega šolskega sveta je zahtevala milostna gospa Janja Miklavčičeva, da toisto prepoved sklene tudi deželni šolski svet in da navrh še katehetu ukor. Po dolgi debati je bil predlog sprejet. Kaplan Milavec je dobil prepoved in ukor. Sedaj bodo tržički otroci lepo pisali in gospa Janja mirno spala. Milčinski ima pa novo snov za ato Žužamazo.

Gibanje italijanske ljudske stranke.

Dne 18. januarja so se pri ministrskemu predsedniku Mussoliniju vršili pogovori o odnošajih med fašizmom in ljudsko stranko. Poročala sta podtajnik v ministrstvu za javna dela Gay in ravnatelj lista »Corriere d'Italia« Gentili. Kakor poročajo se ti odnošaji razvijajo zelo ugodno. Na vsak način treba ljudsko stranko prištevati med stranke, s katerimi mora fašizem povsodi sporazumno delovati. Temu mnenju se je pridružil tudi Mussolini in prosil oba poročevalca, naj nadaljeteta svoje delo za čim izkrenejšo zблиžanje obeh strank v Marakah.

Dalje objavljajo listi o istem predmetu izjavo bivšega ministra za šolstvo Anila, ki je naglasil, da temelji program ljudske stranke na treh točkah: 1. Krščanska podlaga v zakonih. 2. Upravna preosnova države. 3. Novo razmerje med delom in kapitalom. Vse to je pa v bistvu tudi program fašizma, dasi v njem ne manjka elementov, ki stranki ločijo. Ljudska stranka smatra za svojo dolžnost, da ne ovira fašizma v njegovem prizadevanju za obnovo najvišjih domovinskih vrednot.

Zelo važne izjave je podal te dni tudi politični tajnik ljudske stranke don Sturzo. Govoril je v Neaplju o takoimenovanem »južnem vprašanju« in naglasil, da med južnimi pokrajinami in državo še danes, 50 let po ujedinjenju, obstoja razkol. Rim južnih pokrajin notranje ni znal ujediniti, a vlade so v parlamentarnih spletkah izrabljale zaostalost juga na korist industriji gornjih in srednjih pokrajin. Tudi zunanja politika Italije je bila zgrešena. Zamudil se je Tunis, a tudi sedaj strmi Italija kakor začarana v severni Jadran, kjer bi bila mogla v splošnem položaju doseči srečnejšo rešitev, nego jo je našla v Rapallu in St. Margheriti. Južne pokrajine neobhodno potrebujejo ozadje, segajoče od severne Afrike do Albanije in od Španije do Male Azije. Južne pokrajine morajo tvoriti sredozemsko središče, v to pa je treba ustvariti tudi notranje pogoje: rešiti se mora delavsko vprašanje, dvigniti zdravstvene in moralne razmere, izboljšati kmetijstvo in odpraviti nepismenost. Jug se da rešiti le z južno miselnostjo.

Po govoru don Sturza so fašisti priredili proti niemu nekoliko demonstracije. V političnih krogih ugibajo, da se judska in fašistična stranka pogodita tako, da bo prva imela svoj delokrog na jugu, druga na severu.

Iz Zbora.

Prašanje opcij. Za to zadevo se je zavzel tudi »Zbor svečenikov sv. Pavla«. Sestavili smo po podatkih politič. društva »Edinost« seznam vseh zavrženih optantov in ga poslali na našo centralo »Federazione del Clero italiano« s prošnjo, naj se zavzame za ugodno rešitev rekurzov, ker drugače je naše ljudstvo ogroženo, da ostane brez dušnih pastirjev. Okrog 100 naših članov je optiralo, opcije se pa večinoma vračajo. Upamo, da bo tudi naša F. A. C. I. storila v tem pogledu svojo dolžnost.

Vinski davek. Glede obdačenja vina pri duhovnikih je »Zbor« vložil pri deželnem komisarju Pascoliju posebno spomenico. Več v prihodnji številki!

* * *

Vodstvo Marijinih družb naznanja.
1. Ker po dosedanjih poročilih organizacija vodstva Marijinih družb v smislu družbenega statuta (glej »Vodnik marijanski« str. 122 in nasl.) dozdevno še ni izpeljana po vseh dekanatih, zato so gg. voditelji Mar. družb v posameznih dekanatih naprošeni, da čimprej iz svoje srede izvolijo za svoj okraj dekanijškega voditelja, v kolikor se to še ni zgodilo. Izvolitev naj naznanijo osrednjemu vodstvu.

2. Te dni dobijo dekanijški voditelji tiskovine za sestavo statistike Mar. družb za l. 1922. Natančna statistika iz cele nadškofije nam je potrebna, da ugotovimo sedanje dejansko stanje Mar. družb. Statistiko objavimo v Bogoljubu kakor hitro zberemo vse potrebne podatke.

3. Škofijski voditelj stavi sicer s tem preč. sobratom svoje sodelovanje pri ustanavljanju in poživljanju Mar. družb in pri raznih družbenih prireditvah na razpolago. Vendar pa prosi že vnaprej za prizanašanje, ako vsled rahlega zdravlja, še bolj pa je radi svoje službe ne bo mogel vstreti morebiti vsakomur in ob vsakem času. Vedno mu namreč ne bo mogoče dobiti namestnika doma. Potrebno bo torej, da si delo med seboj porazdelimo.

Zato opozarjamo že sedaj na važno nalogo, ki jo ima po družbenem statutu dekanijški voditelj v svojem okolišu. Lahko v mnogem oziru olajša delo osrednjemu vodstvu.

Sicer pa naznanjamo, da so obljubili doslej svojo dobrohotno pomoč pri ustanavljanju in poživljanju Marijinih družb še tudi sledeči preč. gg.: Prejšnji nadškofijski voditelj — prof. Dr. Andr. Pavlica; ravnatelj Ivan Reščič in prof. Dr. Mirko Brumat.

4.) Vse dopise, naznanila, vprašanja in nasvete v zadevi Marijinih družb je odslej nasloviti na ime: Leopold Cigoj — Štomaž — P. Sv. Križ-Cesta. (S. Croce-Strada.)

5.) Shod voditeljev Mar. družb bo spomladi v Gorici. Dogovoriti se imamo med seboj o stanju Mar. družb v naši nadškofiji, o delovnem programu za l. 1923., med drugim zlasti o dekanijških oziroma poučnih shodih za predstojništva Mar. družb po raznih okrajih in o eventualnem skupnem shodu na Sv. Gori. Enkrat moramo z družbami zopet porovati k Svetogorski Kraljici in jo prositi blagoslova pri našem delu za Njeno čast in čast Njenega Sina ter dobrobit našega ljudstva. Dan in kraj zborovanja v Gorici sporočimo svoječasno v Zborniku ali po potrebi v dnevnih listih.

6.) K. T. D. v Gorici založi »Apostolnice« za Mar. družbe. Ko bodo dotiskane, naznanimo ceno komadu. Gg. voditelji naj sežejo pridno po njih in jih razširijo med družbenice, da jih s tem navajajo na apostolsko delo. Na prodaj bodo v knjigarni K. T. D. v Gorici. Z ljubim Sinom nas blagoslovi, Devica Marija!

Osrednje vodstvo.

Katehetski vestnik.

Katehetski vestnik. Glede ur veronauka v šolah goriskega okraja smo dobili na merodajnem mestu zagotovilo, da ostane vse pri starem. Komur ni šolsko vodstvo že doslej odkazalo v urniku potrebnega števila ur, naj se ponovno obrne na šolskega voditelja. V slučaju, da vodstvo prošnjo zopet odkloni, naj vsakdo vloži pritožbo, spisano v italijanskem jeziku, na okr. šolski svet v Gorici ter istega zaprosi, da odkaže veronauku prejšnje število ur. Morda bo prav, da hkrati opozori na to tudi naše zastopnike v okr. šolskem svetu. (Msgr. Valentinčiča in g. Križmana.)

VERONAUKE V NAŠIH ŠOLAH.

Med vsemi reformami naše nove vlade, bo ena, ki bo posegla najgloblje v življenje italijanskih državljanov. Ta bo pa tista, katero je minister Gentile naznanil. On hoče, da postane veronauk, »glavni temelj vse javne vzgoje in vsega prenovljenja italijanskega duha«. Da je ta namen odkritosrčen pričajo izjave katere je podal ravnoisti Gentile »Tribuni« in v katerih priznava, da ima krščanski nauk vzgojni vpliv prve vrste na otrokovega duha. Na mesto vere, pravi Gentile, ni nobenega drugega nadomestila, ki bi imel toliko vpliva na vzgojo duha. Vse dosedanje postave bodo ukinjene in krščanski nauk postane obvezen za vse otroke. Le oni stariši, kateri hočejo sami skrbeti za versko vzgojo svojih otrok bodo morali z dobro motivirano prošnjo prositi za oprostitev svojih otrok od javnega poduka krščanskega nauka. »Na ta način«, pravi *Osservatore Romano* (6. jan.) se vera vrača s polnim zadoščenjem zopet v šole.

»Stem je zadet v srce«, pravi »Civiltà Cattolica«, »liberalizem naših prejšnjih vlad, ki je versko prepričanje in udejstvovanje, pripuščal le tedaj, ko je človekov razum dozorel in ni dovoljeval razvijajočemu se razumu nobenega verskega vpliva.«

Ta namen naše vlade priznava zopet temelj vse človeške modrosti, ki je in ostane — strah božji.

Vendar pa je pozneje »Osservatore Romano« vlado ostro napadal, ker si vlada v tem zakonskem načrtu prilastuje prvo in zadnjo pravico v šoli.

Vladni načrt, ki je šele zadnje čase nekoliko bliže poznan izročja veronauk učiteljem, brez vsakega vmešavanja cerkve. Zopet, nekaj kar ni prav — da celo nevarno!

Konference.

Dekanijška konferenca v Idriji. Dne 11. januarja 1923. se je vršila v Idriji dekanijška konferenca za dekanijo Idrijo. Konferenco je otvoril predsednik g. Supin in pozdravil vse sobrate ter podal besedo g. dr. Lud. Čiković-u, profesorju na idrijski realki, ki je imel referat: Dušni pastir v spovednici. Referat objavi Zbornik. Po referatu so bile na dnevnem redu še tekoče zadeve. Pobratala se je tudi članarina za »Misijonsko Zvezo«. Prihodnja konferenca za idrijsko dekanijo bo

dne 22. februarja 1923 na Gorah nad Idrijo. —

Biljanska zajednica je na konferenci v Števerjanu dne 15. jan. 1923. z obžalovanjem vzela na znanje krivične napade nekakega časopisa na našega prevzvišenega kneza in nadškofa. — Da pokažemo svojo nevoljo nad grdim obrekovanjem, še bolj pa svojo udanost in zaupanje do svojega nadškofa, ki tako nepristransko in pravično vrši svojo težko dolžnost, se je sklenilo poslati Nj. Ekscelenci sledeče pismo:

Vaša Ekscelenca!

Prevzvišeni nadpastir!

Ponižno podpisani, zbrani na konferenci v Števerjanu, odločno zavračamo napade v veri in cerkvi sovražnih časopisih na visoko in nam, Vašim pomočnikom, sveto osebo Vaše Ekscelence. — Ob tej priliki Vas, prevzvišeni nadpastir, zagotavljamo, da hočemo nadalje tembolj slediti Vašim naukom in ukazom v dušni blagor vernikov te nadškofije.

Števerjan, dne 15. I. 1923.

Podpisi.

Sempeterska zajednica presv. S. J. je imela svojo prvo konferenco v Prvačini, dne 29. jan. Po silno lepem duhovnem nagovoru o. Zdravljčiča, stalnega zajedniškega duh. voditelja, je sobr. predsednik najprej podal nekoliko informativnih vesti, nakar je prebral zapisnik zadnje konference in predložene nužne predloge. Za tem je predaval sobr. Pahor o zakonu po določenih cerkvenega zakonika; to pot je prišlo na vrsto le vprašanje o izpraševanju ženinov in nevest, o sestavljanju zapisnika, o dokazu samskega stanja, o izstavljanju samskega lista in o oklicih. Precej živahna razprava je nastala, kakko postopati z ženini in nevestami iz različnih duhovnij. Da se uvede v šempeterskem dekanatu enotno postopanje, je konferenca sprejela več praktičnih sklepov, kateri bodo po končani obravnavi tako važnega vprašanja objavljeni v Zborniku.

Ob 1. je bila konferenca zaključena. Šli smo počastit Najsvetejše in duhovni voditelj je po recitiranih litanijah Srca Jez. in obrednih molitvah po cerkveni molitveniku podelil z Najsvetejšim sv. blagoslov.

Tajnik.

KRONIKA.

Nov škofijski voditelj Marijinih družb. Namesto odstopivšega vlč. g. Dr. Andreja Pavlice je Prevzvišeni imenoval za nadškofijskega voditelja Marijinih Družb sobr. Leopolda Cigoj-a vikarja v Štomažu.

Nadškof Zechini. Dne 23. decembra je v mali rimski cerkvi sv. Makuta po kard. Frühwirthu bil posvečen v nadškofa o. A. Zechini S. I. On je titularni nadškof iz Mire (sedež sv. Miklavža) in apostolski delegat za Litvanijo.

Otvoritev »Alojzijevišča« v Gorici. Velik kulturni čin se je izvršil dne 15. januarja. Kmalu bo 10 let odkar ni v Gorici obstojal noben slovenski dijaški zavod. Ta dan pa se je otvorilo slovensko »Alojzijevišče«. Zaenkrat se je otvoril le maj-

hen oddelek za 15 gojencev, ker »Alojzijevišče« še ni docela restavrirano. S predhodnim šolskim letom se otvoril cel zavod. Z veseljem konstatiramo, da se je stavba »Alojzijevišča« z nakupom novih sosednih hiš skoraj trikrat povečala. Ko bo zavod dovršen bo imelo v niem najmanj 100 gojencev prostora. Če v Gorici ne bo slovenskih šol, bodo gojenci pač obiskovali laško gimnazijo, za pouk slovensčine bo pa preskrbljeno v zavodu samem, kjer je že letos otvorena pripravnica za laško gimnazijo, ki bo pač morala ostati, kot stalna ustanova zavoda Slov. dijaštvo se bo počasi vračalo v Gorico. Čast tihemu a delavnemu odboru »Alojzijevišča«!

Smrtna kosa. Dne 26. jan. je umrl v Baderni v Istri župnik-zlatomašnik gosp. Franc Gorec, rojen 19. jan. 1848. v Št. Vidu pri Stični. Bogoslovje je dovršil v goriškem semenišču ter nato celo svoje življenje neumorno deloval med istrskim ljudstvom, za katerega je mnogo storil. Lani je tiho in skromno, kakor je bilo vse njegovo življenje, praznoval 50 letnico mašništva. Pokojni župnik Franc Gorec je bil sorodnik polk. prof. dr. Janežiča, ki je pred njim odšel v večnost. Pogreb blagega moža se je vršil v nedeljo 28. januarja v Baderni. Pokoj njegovi duši!

Župljani sv. Antona novega v Trstu pri škofu. »Edinost« poroča, da se je pri tržaskem škofu Bartolomeasiju oglasila deputacija slovenskih župljanov sv. Antona novega v Trstu, ki jo je vodil poslanec dr. Wilfan. Deputacija se je pritožila zaradi odprave slovenske pridige in službe božje. Škof je zagotovil, da se je slovenska služba božja opustila samo za preteklo nedeljo, slovenske pridige pa da so se morale začasnó ustaviti, ker ako tega ne bi bila storila cerkvena oblast, bi bila posegla vmes posvetna. V ostalem je škof pripomnil, da slovenske pridige niso nujno potrebne, ker kakor so mu rekli, znajo vsi mestni Slovenci in celo služkinje čisto dobro italijanski. Deputacija je ulozovala, da dialektičnega žlobudranja ni moči smatrati za tolikšno znanje jezika, da bi mogel kdo s pridom poslušati pridige književni italijanščini. Deputacija je proti odpravi slovenskih pridig vložila protest. Drugače pa je potekel pogovor s škofom na prišrčen način.

Koristni migljaji.

Novi zakoniti predpisi o polnoletnosti. Izšel je kraljevi odlok od 21. decembra 1922., s katerim se spremirja meja starosti, ko se doseže polnoletnost. Po še danes veljavnih predpisih je vsaka oseba, moški ali ženska, dosegla v normalnih slučajih svojo takozvano polnoletnost s končanim 24. letom starosti. Pred dopolnitvijo tega leta je bilo treba vsaki taki mladoletni osebi, ako se je hotela poročiti, posebnega dovoljenja s strani zakonitega njenega zastopnika, to se pravi njenega očeta oziroma, če ni bilo več očeta dovoljenja varuštva in pupilarnega sodnika. Poleg te nesposobnosti skleniti svobodno zakon niso mogle take

mladoletne osebe skleniti veljavnih pogodb, ne tožiti in ne nastopati pred sodnijo, kakor tudi ne upravljati svojega premoženja (razum par slučajev) brez dovoljenja oziroma sodelovanja zakonitega zastopstva. Mejo je tvorilo torej do sedaj dopolnjeno 24. leto starosti. Po preteku teh let je postal v normalnih slučajih vsak, kakor se pravi, polnoleten in ni več potreboval zakonitega zastopništva. Postal je civilno polnopraven. Vse te omejitve v mladoletnih v civilnopravnem udejstvovanju poznajo vsi kulturni namodi in veljajo v Italiji. Omenjeni kraljevi odlok tudi ničesar ne spremeni na teh omejitvah, pač pa spreminja temeljito mejo starosti, s katero se doseže polnoletnost. Od 6. februarja 1923. naprej se je dosegla polnoletnost z **dopolnjenim 21. letom**. Kdor je torej dne 6. 2. 1923. že 21. let star, je polnoleten in bo vsled tega smel sam nastopati pred sodnijo, tožiti in tožen biti, sklepati sam svobodno pogodbe in sam upravljati premoženje, ne da bi mu treba zato dovoljenja oziroma sodelovanja zakonitih zastopnikov (očeta, varuha in pupilarnega sodnika). Glede sklenitve zakona pa postanejo samo ženske z dopolnjenim 21. letom polnoletne in se lahko poročijo brez dovoljenja zgoraj imenovanih zakonitih zastopnikov. Ne pa tako moški! Dosedaj ni potrebovala nobena oseba, ki je dosegla 24. leto starosti, nikakega dovoljenja za poroko. Od 6. 2. 23. naprej pa mora vsak moški (samo moški), ki ni še s tem dnem dopolnil 25. leta svoje starosti, imeti dovoljenje zakonitega zastopnika za sklenitev zakona. Na ta način so ženske glede vsega polnoletne že z dopolnjenim 21. letom, dočim postanejo moški polnoletni glede pravice sklenitve zakona še le z **dopolnjenim 25. letom**. V tem oziru so bili torej prikrajšani na svojih dosedanjih pravicah, tako da se je moški, ki je dopolnil 24. leto pred nastopom veljave omenjenega odloka še lahko (n. pr. 5. 2. 1923.) poročil brez dovoljenja zakonitega zastopništva, ne pa več 6. 2. 1923., ako ni dopolnil omenjenega dne že 25. leta starosti. V ostalem pa ostanejo še nadalje v veljavi pred pisi avstrijskega občanskega zakona glede pravice zakonitih zastopnikov zahtevati podaljšanje mladoletnosti.

Koristne knjige. Od več strani se je izrazila želja, da naj bi »Zbornik« večkrat priobčeval seznam takih knjig, ki bi bile duhovniku koristne. Za danes ustrezemo s sledečimi naslovi knjig, ki se vse dobe v Knjižarni K. T. D. v Gorici:

Bischof von Faulhaber: Waffen des Lichtes.

Bischof von Faulhaber: Zeitfragen und Zeitaufgaben (Gesammelte Reden).

E. von Przywara S. J.: Vom Himmelreich der Seele.

K. A. Vögele: Höhenblicke (Festtagsgedanken).

J. Wittig: Herrgottswissen (Geschichten von Zimmerleuten, Webern und Dorfjungen).

Herrmann Muckermann S. J.: *Kind und Volk*, Der biographische Wert der Treue zu den Lebensgesetzen beim Aufbau der Familie.

Sebastian von Oer: Unsere Tugenden.

Sebastian von Oer: Unsere Schwächen.

J. G. Ehrler: Kanzelreden.

G. Harrasser S. J.: Marianisches Leben.

H. Moor: Das Dorf in der Himmelszone.

Jos. Könn: Auf dem Wege zur Ehe.

Helene Pagès: Aus Gottesgarten (Kurze Begebenheiten der sieben Heiligen).

Bischof von Keppler: Mehr Freude!

Dr. Hettinger: Die Wissenschaft bettet.

Bischof von Keppler: Homilien und Predigten.

Dr. Franz Zoepfl: Frauenwürde.

Dr. J. Hoffmann: Handbuch der Jugendkunde und Jugendziehung.

Dr. H. Sträter: Das Männerapostolat.

Alf. Heilmann: Stunden der Stille. (Sonntagsgedanken).

Abraham a s. Clara: Blütenlese aus seinen Schriften.

Gertrude von Zeztwisch (konvertitinja): Warum katholisch?

Alfons Herwegen: *Ecclesia orans*

1. Dr. Al. Hamenstede, O. S. B.: Die Liturgie des Erlebens, 2. Dr. R. Guardini: Vom Geist der Liturgie, 3. J. Kramp S. J.: Messliturgie und Gotteswerk.

Miloščina sv. Treh kraljev dan. Kar je o tem v 4. št. »Zbornika« pisano (v sestavku o direktoriju), je treba precizirati. Benedikt XV. je v imenovanj misijonski okrožnici tako pisal: »... diligenter observari volumus quod est a decessore Nostro fel. rec. Leone XIII praescriptum, ut in festo Epiphaniae Domini in omnibus orbis terrarum sacris aedibus stipes« **pro redimendis captivis ex Africa** »corrogentur, et quantum collectum erit pecuniae, ad S. Consilium Fidei Propagandae mittatur«. — Lev XIII. je v okrožnici z dne 20. nov. 1890. propagandi naročil: »Huius porro munus erit partiendi eam pecuniam inter Missiones quae ad delendam potissimum servitutem in Africae regionibus extant aut instituentur«. — Kakor berem v spominskem listu, katerega je propaganda izdala za lansko 300 letnico, je bila v l. 1921. za odpravo suženjstva v Afriki darovana »la bella somma di 2.600.000 lire.«

Jan. Kos.

Sedanji položaj ruske cerkve.

Dne 17. jan. t. leta je imel profesor N. S. Timašev v nemškem društvu predavanje o prašanju: Sedanji položaj ruske cerkve v sovjetski državi. —

Predavatelj je kazal na to, da se sedanja ruska cerkev odlikuje od prejšnje v tem, da v sedanji cerkvi preobvladuje vsebina (bistvo) medtem ko je v prejšnji cerkvi preobvladovala formalnost.

Cerkve ločena od države se je poglabila v svoje duhovno bistvo; država v mnogih slučajih kaže svoje sovraštvo nasproti cerkvi.

To se jasno vidi v pre mnogih slučajih javnega preganjanja. Umorili so 28 škofov, 1215 duhovnov.

Ko je predavatelj izrekel to svojo trditev prešel je k kratkemu historičnemu očrtovanju življenja ruske cerkve po revoluciji.

Dejal je:

Ko ni država več podpirala cerkve, ji ni kazalo več drugega nego reorganizirati se ali pa poginiti.

In nasproti vsemu pričakovanju cerkev ni poginila ampak se okrepila in se začela razvijati v silah svojega pravega duhovnega poklica.

Politika bolševikov je bila proti cerkvi; to se pravi: cerkvi sovražna. Boječ se, da bodo naleteli na hud odpor pri ljudstvu, so se bolševiki izogibali vsakega spora s cerkvijo. Na podlagi izdanih dekretov o nacijonalizacijah so bila konfiscirana cerkvena zemljišča v meri in obsegu okrog 2 milijonov hektarjev. Cerkveno premoženje, ki se je nahajalo v javnih bankah je bilo istotako konfiscirano. Na drugi strani ni moglo več obubožno ljudstvo podpirati cerkve z milodari in podarki.

No, vse to se je še premalo zdelo bolševikom. Oni so začeli voditi med ljudstvom strašno propagando za ateizem. Ko niso mogli tega doseči, so se pripravili na to, da dosežejo razkol v cerkvi sami.

Bolševiki so na vse mogoče načine provocirali duhovenstvo, je zasledovali in šikanirali radi vsakega pezdirja. Prepovedalo se je celo sveče prodajati pod pretvezo duhovne spekulacije. Duhovnom je bilo prepovedano in zabranjeno služiti v sovjetskih uradih in nasproti duhovenstvu so najenergičneje izvajali dolžnosti težkega telesnega dela.

Polek tega se je začela grozna propaganda proti osnovnemu etičnemu pomenu cerkve. Začeli so raznašati in razkrivati relikvije, zapovedali so zasmehovanje in roganje nad svetinjami, polek tega so povečali z policijskim načinom število sekt.

Sekta »kurikovcev« se je pojavila neposredno v okolju Čeke itd.

Kljub temu je v tej borbi doživela sovjetska oblast grozen poraz. Cerkev se je v boju okrepila. Ljudstvo, ki je videlo težki položaj cerkve je priskočilo na pomoč. Kak pomen in kako popularnost je dobila cerkev v očeh ljudstva v času stiske in preganjanja je razvidno iz ogromne udeležbe pri križnih procesijah. To spominja že na gorečnost prvih kristjanov.

K temu je tudi cerkev sama mnogo pripomogla, ko je dodala k osnovi svojega delovanja še stremljenje k najvišji idealnosti.

Sedaj predstavlja cerkev, hvala Bogu! pomembno silo v državi. Bolševiki niso mogli drugače kakor vpoštovati njen vpliv in si sedaj prizadevajo, da bi pritegnili tudi to silo k državnemu sistemu.

Bolševiki so razumeli, da bi z razrušenjem cerkve ne imeli nobene koristi, zato si prizadevajo, da bi dobili v roke krmilo »svojega« duhovenstva, to se pravi krmilo onega duhovenstva, ki hoče sodelovati z njimi. Našli so način preskušnje.

Ob priliki pobiranja cerkvenih dragocenosti so spoznali »svoje«. — Vsi ti njihovi somišljeniki so združeni »v živi

cerkvi«, kateri načeljuje Aleksander Vvedenski, ki se veseli kolosalne subjektivne moči in velike popularnosti.

»Živa cerkev« hoče cerkvene kanone modernizirati, se poteguje za ženitev škofov, za drugo poroko duhovnikov, za izbiranje škofov izmed svetne duhovščine, za odpravo nekaterih zadržkov pri lajičnih zakonih, za prevreditev službe božje itd. Vse to je pa naletelo na velik odpor pri ljudstvu, tako da predstavlja »živa cerkev« prej novi komisarijat, komisarijat duhovni, kakor pa duhovno cerkveno oblast.

Tako se lahko reče, da je cerkev izšla zmagoslavno iz bolševiškega boja. Vprašanje je še, če bo tudi v bodočnosti ruska cerkev premagala težave tega boja.

L. Cigoj.

Več zanimanja za Marijine družbe.

S smotrenim nastopom požrtvovalne in nad vse delavne »prosvetne zvez« je zasijalo naši deželi toplo solnce, ki je vzbudilo k novemu, čvrstemu življenju že prav častno število izobraževalnih društev. Vsi se iz srca veselimo tega mladostnega gibanja, vsi želimo prosvetni zvezi, da bi mogla z najboljšim vspehom vršiti svojo plemenito nalogo ter pri svojem pohodu po deželi zavjeti kar najširše plasti našega ljudstva in mu omiliti krščansko oliko in izobrazbo. Naša dolžnost je, da to blago delo za verski in nramni preporod našega ljudstva vsestransko podpremo. Hkrati pa že stopa pred nas tudi naloga, da te čvrste mladike na drevesu našega naroda še bolj požlahtnimo, vse versko življenje naših ljudi čimdalje bolj poglobimo in zlasti čednost mladine trdno zasidramo v prelepi verski organizaciji Marijinih družb.

Ravno katoliško izobraževalna društva so poklicana, da pripravijo Marijinih družbam ugoden teren in nudijo zaželjeni material. V društvu imamo priliko spoznati najboljše, ki bi bili pripravljene, žrtvovati se še za kaj lepšega in vzvišenejšega. Tem ponudimo Marijino družbo! Saj smo tudi pred vojsko prakticirali ravno ta načela. Iz društva smo vodili mladino k skupnemu sv. obhajilu, od obhajilne mize pa pred Marijin oltar. Da nam ni vojska razbila vsega izobraževalnega dela, bi imeli danes že močno organizacijo dekliških družb in gotovo že tudi častno število mladinskih kongregacij. Tako pa zidamo na razvalinah in zbiramo ostanke. Navzlic temu moremo na hvalo marijanski organizaciji z zadoščenjem ugotoviti, da so se od vseh predvojnih ustanov Marijine družbe med vojsko v obče še najbolj izkazale. Zato moramo le obžalovati, da nismo bili izvedli te lepe organizacije še pravočasno po vseh duhovnijah. Izvestno bi bili rešili iz vojnega vrtinca več mladine — posebno ženske — nego smo jo.

Vojska je sicer res tudi nekatere družbe naravnost razbila in razpršila dekleta na vse vetrove; prizadajala je sploh vsem družbam več ali manj občutno škodo, a vendar so bili za fronto le bolj redki slučajji, ko je bila družba

prisiljena ukiniti svoje delovanje in je razpadla. Iz evakuiranih duhovnij pa so se dobre ali vsaj najboljše družbenice sesle skupaj v veliki in vzgledni družbi v Bruku in drugod ali pa so se zatekle v varstvo raznih sestrskih družb v zaledju. Suhe veje so seveda odpadle, pa za te s tega stališča ni posebna škoda. Pod pritiskom razmer je ovenela tudi ktera zelena veja, a vsi vemo, da so bili padci izven marijanskih vrst mnogo pogostejši nego med Marijinimi otroci. Od vseh predvojnih organizacij se nam je vendar trud v Marijinih družbah med vojno še najbolj obrestoval. Slišali smo na ta naslov celo izjave: »Kar se nam je še dobrega ohranilo, obvarovale so nam po večini Marijine družbe«. Ravno Marijini otroci so pokazali še največ odporne sile proti povodnji pohujšanja in marsikteri duhovnih je imel v kongregaciji svojo največjo oporo in skoro edino tolažbo, dasi nam niso bila prihranjena tudi bridka razočaranja. Sicer pa katero človeško delo je popolno?

Torej že sama skušnjava izza vojnih let brez ozira na stoletno in častno zgodovino ter stokrat preizkušeno praktičnost Marijinih družb, bi morala nagniti vsakega dušnega pastirja, da se z vsem ognjem zavzame za to prelepo versko organizacijo. Naša skrb bodi, da jo izvedemo povsod, kjer živi le par dobrih mladih ljudi. In taki se dobijo, hvala Bogu, še v vsaki duhovniji.

Iz porušeni krajev prihajajo sicer poročila o izrednih težkočah in ponekod naravnost desolatnih razmerah, a navzlic temu najdemo ravno v tej coni naše nadškofije celo vrsto čvrstih družb, ki kažejo hkrati veliko zdravega življenja. Bodi mi dovoljeno našteti le nekaj takih duhovnij, kjer imajo danes že številne dekliške družbe: Bilje, Miren-Solkan, Grgar, Kanal, Čepovan, Libušnje, Drežnica i. t. d. Torej sami hudo porušeni in evakuirani kraji. V Tolminu pa je bila družba ustanovljena še celo po vojski. To bi kazalo, da so tla Marijine družbe ugodna povsod.

Četudi ni teren povsod enako prikladen, požrtvovalna ljubezen duhovnikova do mladine bo vendar našla potov in sredstev, da premaga tudi največje težkoče in ovire. Povsod dobiš vsaj nekaj deklet, ki iskreno ljubijo Marijo in svojo mladostno nedolžnost. Povsod bo mogoče pregovoriti vsaj najboljše, da pustijo ples in druge grde neradnosti in razvade našega ljudstva ter dajo svoje ime za kongregacijo. To pa za začetek tudi že zadostuje. Novega življenja in trajnega prirastka bo dobivala družba iz Marijinega vrtca, ki ga je pa mogoče osnovati povsod in takoj.

Ně bom tajil, da ni snovanje Marijinih družb ponekod združeno res z izrednimi težkočami, ker kažejo večkrat tudi drugače dobri stariši popolno nerazumevanje in nezanimanje za to vzgojno inštitucijo svojih otrok, če ji niso morda celo nasprotni; sodim pa, da zadostno podlago vsaj za skromen začetek najdemo povsod ali pa si jo lahko pripravimo in ustvarimo sami.

(Dalje).

Urednik: Stanko Stanič, kap.
Tisk »Narodne Tiskarne« v Gorici.